

Sygnatura akt VI Ka 905/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **12 grudnia 2014** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Grzegorz Kiepusa

Sędziowie SSO Arkadiusz Łata (spr.)

SSO Agata Gawron-Sambura

Protokolant Aleksandra Studniarz

przy udziale Andrzeja Zięby

Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 12 grudnia 2014 r.

sprawy **skazanego T. S. syna J. i E.,**

ur. (...) w P.

w przedmiocie wydania wyroku łącznego

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżyciela publicznego

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 23 lipca 2014 r. sygnatura akt IX K 488/14

na mocy art. 437 kpk i art. 438 kpk

uchyła zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Gliwicach do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt VI Ka 905/14

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy stwierdził, co następuje.

Apelacja Prokuratora, co do zasady oraz podniesionych w niej zarzutów i argumentacji przytoczonej na ich poparcie okazała się w pełni zasadna, lecz zarazem skuteczna o tyle, iż w następstwie jej wywiedzenia należało uchylić w całości zaskarżony wyrok łączny i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Wyrok ów zapadł bowiem z obrazą prawa materialnego, a to art. 85 kk i art. 87 kk.

Sąd jurysdykcyjny dostrzegł – jak wynikało z części sprawozdawczej kontrolowanego orzeczenia – fakt pozostawiania w realnym zbiegu tych przestępstw, których dotyczyły prawomocne „jednostkowe” skazania opisane w punktach: II, III i IV wstępnego fragmentu zapadłego wyroku łącznego. Zauważał zarazem, iż za występki te wymierzone były kary podlegające łączeniu.

Motywował jednak, że „przy obecnym brzmieniu art. 89 § 1 i § 1a kk musiałby, co do skazań wymienionych w punkcie II-IV orzec bezwzględnie karę pozbawienia wolności, co wobec powyższego byłoby dla T. S. nad wyraz niekorzystne, a w okolicznościach sprawy nie znajduje usprawiedliwienia”. Ostatecznie „powodem, dla którego Sąd nie objął węzłem kary łącznej wszystkich trzech przestępstw opisanych w punkcie II-IV części wstępnej było to, że nie chciał pogarszać sytuacji faktycznej skazanego, który w czasie orzekania odbywał karę zastępczą pozbawienia wolności i miał wprowadzone do wykonania kolejne dwie kary zastępcze pozbawienia wolności”.

Wedle Sądu jurysdykcyjnego „zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie poglądem, wymierzenie kary łącznej w wyroku łącznym nie może prowadzić do pogorszenia sytuacji skazanego i stwarzać większej dolegliwości od tej, jaka wynikałaby z kolejnego wykonywania zapadłych przeciwko skazanemu wyroków podlegających łączeniu”. Jak podawano w motywach zaskarżonego wyroku owo pogorszenie sytuacji T. S. miałyby być następstwem faktu, iż „do sprawy IX K 1442/12 (wyrok opisany w punkcie II) skazany odbywał zastępczą karę pozbawienia wolności w wysokości 149 dni za niewykonaną karę zastępczą (?) 9 miesięcy i 28 dni ograniczenia wolności, natomiast w sprawach: IX K 233/12 i IX K 1640/12 (wyroki opisane w punkcie: III i IV) nie zarządził skazanemu wykonania kar pozbawienia wolności i w dalszym ciągu są one warunkowo zawieszane, a jedynie orzeczono zastępcze kary pozbawienia wolności za nieuiszczone dotychczas grzywny, zaś na dzień rozpoznawania sprawy T. S. odbył zasadniczą część zastępczej kary pozbawienia wolności wymierzonej za karę 10 miesięcy ograniczenia wolności”.

Sąd I instancji, posilkując się pozytywną opinią o skazanym z Aresztu Śledczego w G., jak również wolnościowym charakterem kar wymierzonych we wszystkich trzech przywołanych wyżej postępowaniach, uznał zarazem iż „w dalszym ciągu zachodzi wobec T. S. pozytywna prognoza kryminologiczna, nie jest on osobą zdemoralizowaną”.

Sąd ten nie przyjął w związku z powyższym „konieczności orzeczenia, co do wyroków opisanych w punkcie: III i IV kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia wykonania, ale jednocześnie nie znalazł podstaw do warunkowego zawieszenia wykonania kary ograniczenia wolności orzeczonej wyrokiem opisany w punkcie II części wstępnej wyroku łącznego”. Z tych ostatnich względów „nie objął węzłem kary łącznej przestępstwa, za które T. S. został skazany wyrokiem opisany w punkcie II części wstępnej wyroku, o czym między innymi orzeczono w punkcie siódmym wyroku po myśli art. 572 kpk”.

Rozumowanie i argumentacja Sądu Rejonowego – jak już wspomniano – godziły wprost w uregulowanie art. 85 kk i art. 87 kk, pozostając zarazem w jaskrawej sprzeczności z treścią art. 89 § 1 i § 1a kk w brzmieniu obowiązującym aktualnie, a nadto zawierały wewnętrzne błędy logiczne. W żaden sposób nie pozwalały się zatem zaakceptować. Na marginesie wypadało podkreślić na wstępie, że w badanym przypadku w rachubę wchodziło zastosowanie art. 89 § 1 i § 1a kk wyłącznie w wersji obowiązującej z dniem 8 czerwca 2010 r., albowiem wszystkie czyny objęte wyrokami podlegającymi ocenie Sądu I instancji w ramach ustalonego przezeń zbiegu przestępstw (wyroki z punktów: II, III, IV części wstępnej wyroku łącznego) dokonane były po wspomnianej dacie.

Nie budziło też wątpliwości, iż wszystkie trzy powyższe występki układały się w zbieg realny, gdyż popełnione zarazem zostały przed dniem 18 października 2012 r., kiedy to (spośród omawianej trójki orzeczeń) zapadł pierwszy chronologicznie wyrok (Sądu Rejonowego w Gliwicach – sygn. akt IX K 1442/12 – punkt II części wstępnej wyroku łącznego). Poza zbiegiem pozostawały natomiast przestępstwa, jakich dotyczyły orzeczenia „jednostkowe” z punktów: I i V części wstępnej badanego wyroku łącznego.

Przechodząc do istoty rzeczy, skoro realny zbieg tworzyły wszystkie trzy czyny, o których mowa wyżej i wymierzono za nie prawomocnie kary tego samego rodzaju (tj. kary pozbawienia wolności) oraz inną karę podlegającą łączeniu (tj. karę ograniczenia wolności), to wręcz obowiązkiem Sądu orzekającego – stosownie do treści art. 85 kk – było ich połączenie i wymierzenie w ich miejsce jednej łącznej kary pozbawienia wolności, biorąc za podstawę kary „cząstkowe” orzeczone z osobna za poszczególne zbiegające się przestępstwa. Jedynie kara ograniczenia wolności podlegała „zamianie” na karę pozbawienia wolności, na zasadach i według „przelicznika” określonego przez przepis art. 87 kpk.

Kompletnie niedopuszczalne natomiast było, budowanie przez Sąd jurysdykcyjny – w okolicznościach omówionych wyżej – konfiguracji kar „jednostkowych” i skazań, które zamierza połączyć – wbrew ustawowym zasadom – w oparciu o pozakodeksowe kryterium „interesu skazanego”. Instytucja kary łącznej nie została bowiem pomyślana przez ustawodawcę jako swoista premia dla sprawcy popełniającego większą liczbę przestępstw (por. np. post. SN z dnia 4 lipca 2007 r. – V KK 419/06, OSNKW z 2007 r., Nr 10, poz. 74 wraz z uzasadnieniem). W przeciwnym wypadku jej rola byłaby wręcz demoralizująca i utwierdzająca przekonanie o opłacalności takiego proceduru. Orzecznictwo i judykaty przytaczane w części sprawozdawczej zaskarżonego wyroku w zasadniczej mierze utraciły natomiast aktualność.

Okoliczność, iż jedna z podlegających łączeniu kar „jednostkowych” (ograniczenia wolności) została już wykonana w całości (nawet w formie zastępczej kary pozbawienia wolności) w najmniejszym stopniu nie stanowiła przeszkody do objęcia jej węzłem kary łącznej i wydania wyroku łącznego. Ocena, czy aktualna jest pozytywna prognoza kryminologiczno-społeczna przyjęta względem sprawcy uprzednio – w ramach skazań „częstkowych” oraz czy w dalszym ciągu istnieją przesłanki do zastosowania dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania kary łącznej – pozostaje zawsze zabiegiem wtórnym w odniesieniu do konieczności i potrzeby ukształtowania w kolejności pierwszej samej kary łącznej (pod względem rodzaju oraz rozmiaru) w zgodzie z regułami ustanowionymi przez obowiązujące przepisy prawa.

Pierwotna antycypacja takiej lub innej prognozy (niedopuszczalna) w żadnym wypadku nie może stanowić kryterium uzasadniającym odstępianie od połączenia którejsz z kar „jednostkowych”, gdy kara ta z uwagi na treść rozwiązań ustawowych podlega łączeniu.

Podsumowując, Sąd merytoryczny nie był uprawniony nie łączyć wskazanej wyżej kary ograniczenia wolności.

W pisemnych motywach zaskarżonego wyroku łącznego zaprezentowano nadto kompletnie błędne rozumienie przepisu art. 89 § 1 i § 1a kk. Na gruncie jego treści w sytuacji, gdy łączeniu podlegają kary z dobrodziejstwem warunkowego zawieszenia ich wykonania oraz kary o charakterze bezwzględny (każdego rodzaju: pozbawienia wolności, ograniczenia wolności, grzywny) istnieje obecnie możliwość zastosowania konstrukcji z art. 69 kk i następnych kk w odniesieniu do kary łącznej uformowanej na ich podstawie, o ile spełnione są przesłanki określone w tymże przepisie z istnieniem – na moment wydawania wyroku łącznego – pozytywnej prognozy społeczno-kryminologicznej na czele. I odwrotnie – dozwolone jest orzeczenie w tego rodzaju sytuacji procesowej bezwzględnej kary łącznej, gdy prognoza ta wypada negatywnie.

W realiach faktycznych rozpatrywanej sprawy Sąd I instancji łącząc „częstkowe” kary pozbawienia wolności i ograniczenia wolności nie był zatem „z definicji” zobligowany do wymierzenia T. S. kary łącznej bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, zależało to bowiem (po ukształtowaniu tejże kary) od rodzaju przyjętej prognozy.

Oczywiście w przypadku pozytywnego dla skazanego prognozowania i zastosowania probacji łącznej kary pozbawienia wolności, na jej poczet nie podlegałyby zaliczaniu zastępcza kara pozbawienia wolności wymierzona w miejsce niewykonanej kary ograniczenia wolności. Zaliczenie takie wchodziłoby w grę jedynie w razie zarządzenia wykonania kary łącznej. Jednakże – o czym była już mowa uprzednio – ustawa nie zna podobnego rodzaju negatywnej przesłanki do łączenia wykonanej w powyższej formie kary ograniczenia wolności z karą pozbawienia wolności. Tym bardziej przeszkody takiej nie stanowi wprowadzenie skazanemu do wykonania zastępczych kar izolacyjnych w zamian za nieuregulowane grzywny.

Za zupełnie chybione uznać również należało poglądy i ustalenia Sądu Rejonowego w sferze prognozowania, co do celowości sięgnięcia po warunkowe zawieszenie wykonania kary oraz przyszłego przestrzegania przez T. S. porządku prawnego.

Sąd I instancji – jak już wspomniano – stwierdził względem wymienionego prognozę pozytywną „w zakresie” „jednostkowych” skazań na kary pozbawienia wolności i równocześnie prognozował negatywnie, co się tyczyło „jednostkowego” skazania na karę ograniczenia wolności.

Prognoza taka winna bowiem na użytek wyroku łącznego mieć charakter całościowy i obejmować całokształt zachowań oraz postawy skazanego (w aspekcie przyszłościowym) po zapadnięciu wszystkich wyroków, mocą których orzeczono kary podlegające łączeniu. Nie jest dopuszczalne „dzielenie” prognozy w zależności od rodzaju wymierzonych kar „częstkowych” i ustalenie jej „odrębnie”. Tym samym także, gdy chodziło o problematykę prognozowania stanowisko Sądu orzekającego było z gruntu błędne.

Z tych wszystkich względów zaskarżony wyrok łączny ostać się nie mógł, sprawa zaś wymagała ponownego rozpoznania od podstaw i ponownego prawidłowego (tj. przy respektowaniu zasad ustawowych) rozstrzygnięcia.

Sąd Rejonowy przeprowadzi zatem postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego ponownie, uwzględniając wszystkie uwagi instancji odwoławczej.

Zauważy przy tym, iż w przypadku jednej z „częstkowych” kar pozbawienia wolności (wyrok Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 12 marca 2013 r. – sygn. akt IX K 1640/12, vide: k-66) doszło do zarządzenia jej wykonania, co może mieć znaczenie w zakresie prognozowania, a nadto że T. S. skazany został kolejnym prawomocnym już wyrokiem Sądu Rejonowego w Gliwicach (z dnia 31 lipca 2014 r. – sygn. akt IX K 791/14, vide: k-67) – pod kątem stwierdzenia dalszych, ewentualnych zbiegów.

Nie przesądzając w niczym końcowego orzeczenia zawyrokowano jak wyżej.